

การเสริมสร้างสมรรถนะครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ศิริสุภา เอมหยวก^{1*} พัทธราลัย มีทรัพย์¹ และ ศุภลักษณ์ วิริยะสมุน²

¹คณะครุศาสตร์ และ ²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก

*corresponding author e-mail: sirisupa51@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และเพื่อประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน คือครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ทั่วประเทศ เก็บข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์แบบสำรวจสมรรถนะวิชาชีพจากครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนตามขนาดโรงเรียนจำนวน 369คนส่วนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างจากครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จังหวัดพิษณุโลก จากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 26 คน เป็นกลุ่มทดลองใช้รูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น หลักสูตร ผูกอบรม แบบสำรวจ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แบบทดสอบแบบวัดเจตคติแบบวัดทักษะปฏิบัติ และแบบประเมินรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) และวิเคราะห์ข้อมูลอื่นด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ด้านการจัดการ ด้านการศึกษาและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโมเดลโครงสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างมีค่าไคสแควร์(chi-square) เท่ากับ 71.52; $p = 0.05$ มีองศาอิสระเท่ากับ 54 มีค่า GFI เท่ากับ 0.97AGFI เท่ากับ 0.95 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.03 การพัฒนารูปแบบ พัฒนาโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (instructional model of cooperative learning) และทฤษฎีการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ ได้รูปแบบหลักสูตรผูกอบรม 4 หน่วยการเรียนรู้ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.48) และพบว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบการทดลองใช้รูปแบบพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ คะแนนทักษะปฏิบัติคะแนนเจตคติสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.01 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.58) การประเมินผลรูปแบบ 4 ด้านได้แก่ด้านความเป็นไปได้ด้านความเป็นประโยชน์ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.54) ดังนั้นจึงสรุปว่าการวิจัยครั้งนี้สามารถนำสมรรถนะวิชาชีพและรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพไปใช้ในการพัฒนาครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : สมรรถนะครูบรรณารักษ์ การเสริมสร้างสมรรถนะ

The competency enhancing for school librarians

Sirisupa Emyuak^{1*} Phutcharawalai Meesup¹ and Supaluk Wiriyaumon²

¹Faculty of Education and ²Faculty of Humanities and Social Sciences,

Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok, Thailand

*corresponding author e-mail: sirisupa51@hotmail.com

Abstract

The purposes of this study were to analyze the elements ratified the professional competency for school librarians, to develop the professional competency enhancing model for school librarians, to try out the model and to evaluate the model. The samples for analyzing the element professional competency enhancing model for school librarians were school library teachers from high schools under the Office of Secondary Education nationwide. The data collection for this step was 369 librarians by multi-stage random sampling according to school sizes. However, for the try out stage, the samples were 26 school librarians by purposive random sampling from secondary schools in Phitsanulok. The research tools were training package, survey, evaluation form for appropriateness, test, attitude assessment form, skill assessment form, and the evaluation form for professional competency enhancing model for school librarians. The data for ratification and the second ratification elements were analyzed by LISREL program, and other data were analyzed by mean, standard deviation, t-test. The findings were as follows: the analysis of professional competency enhancing school librarians composed of 4 elements: library science and information science, management, education, and information technology. The professional competency enhancing model accorded with empirical data. The structural validity testing result by Chi-square was 71.52; $p=0.05$, the free degree value is 54, GFI=0.97, AGFI=0.95 and RMSEA=0.03. Model development was done through

Instructional Model of Cooperation Learning and learning theories for adults resulted for 4 learning units of the training package. In terms of model evaluation, it was in a highest level ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.48) and the model was fitted in every element. For the model try out, mean of knowledge, practice score, attitude score were higher than the pre-test score significantly different at 0.01, and mean of evaluation of model appropriateness was in a high level ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.58). The evaluation of four facets: possibility, benefit, appropriateness and correctness were in a highest levels ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.54). Therefore, this research can be applied for developing the school librarians efficiently.

Keywords : librarian competency, competency enhancing

บทนำ

ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญหรือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ครูบรรณารักษ์จึงควรมีสมรรถนะ (competency) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการนำพาห้องสมุดโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ การเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพให้กับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการ ดังมาตรา 52 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครู และพัฒนาครูคณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาครูทั้งระบบ ทั้งครูประจำการและครูคลังสมอง ส่งเสริมและฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญสู่การเป็นครูมืออาชีพในแต่ละสาขา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

ปัจจุบันแนวคิดเรื่องสมรรถนะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะสมรรถนะเป็นพฤติกรรมในการทำงานที่บุคคลแสดงออกมาสามารถวัดและประเมินได้โดยสะท้อนถึงความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และคุณสมบัติของบุคคลนั้นๆ (attributes) ซึ่งอาจมีมาแต่เดิมหรือจากการฝึกอบรมและพัฒนาในภายหลัง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) โดยเฉพาะสมรรถนะวิชาชีพ (professional competency) ที่เป็นสมรรถนะที่สะท้อนบุคลิกลักษณะของคนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ เจตคติความเชื่อและอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติตำแหน่งนั้นๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน หรืออาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะวิชาชีพเป็นสมรรถนะของแต่ละวิชาชีพ ที่จะกำหนดไว้แต่ละสาขาวิชาชีพว่าบุคคลในวิชาชีพนี้ควรมีสมรรถนะหรือคุณลักษณะอย่างไร (McClelland, 1973) ดังนั้นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสมรรถนะของตนเองให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะปฏิบัติในงานด้านต่างๆ เพื่อการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียน ให้สอดคล้อง

กับมาตรฐานห้องสมุดและตัวบ่งชี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนในด้านมาตรฐานครู บรรณารักษ์ที่กำหนดขึ้นโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่กำหนดไว้ว่าครูบรรณารักษ์ต้องมีความสามารถในการดำเนินงานห้องสมุด การปฏิบัติงาน เทคนิค การให้บริการ การจัดกิจกรรม การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย ของ อับดุลเลาะห์ (Abdullah, 1998) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน มัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรมีสมรรถนะด้านการจัดการ ด้านการบริการสารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานควรให้ ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะครูบรรณารักษ์เพราะถือว่า คนคือทรัพยากรสำคัญใน องค์กร ดังที่ นิสตารค์ (2548) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การดำเนินการให้บุคคลได้รับ ประสบการณ์และการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อที่จะนำเอามาปรับปรุงความสามารถในการทำงาน โดยวิธีการฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา จากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจุบันองค์กรจำนวนมากได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรโดยใช้สมรรถนะเป็นฐานเพื่อให้ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจะบรรลุ เป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งเป็นกรอบหรือแผนสำหรับจัดกิจกรรมเรียนรู้ ตามที่เตรียมไว้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนโดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะวิชาชีพ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และเพื่อประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนใน ขั้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจสมรรถนะครูบรรณารักษ์เพื่อนำผลการสำรวจมาวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยันโดยมีเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ทั่วประเทศ จำนวน 369 คน ได้มา โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนตามขนาดโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียน ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่1 มาเป็นกรอบในการสร้างโครงสร้างรูปแบบโดย ประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบ (system analysis approach) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เอกสารประกอบ หลักสูตรฝึกอบรมที่ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ 4 หน่วยการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมสมรรถนะวิชาชีพใน 4 ด้าน คือ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านการจัดการ ด้านการศึกษา และด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศสื่อและกิจกรรมในการฝึกอบรมตามรูปแบบ 2) ปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วยวิธีการและเทคนิคในการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพให้กับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

เช่น การบรรยาย การอภิปราย การประชุมกลุ่มและการฝึกปฏิบัติโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (instructional model of cooperative learning) และทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (theory of adult learning) รวมทั้งกระบวนการวัดและประเมินผล ความเหมาะสมของการใช้รูปแบบ และ 3) ปัจจัยด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผลผลิตที่มีต่อครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนด้านการมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติและเจตคติในด้านวิชาชีพที่ดีขึ้นหลังเข้าฝึกอบรมตามรูปแบบ การเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพ 4) ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบ โดยผู้วิจัยนำโครงร่างรูปแบบที่สร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่านประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรฝึกอบรม ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์ และด้านการวัดและประเมินผลได้ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยประเมินความเหมาะสมของโครงร่างรูปแบบ และความสอดคล้องของโครงร่างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบไปทดลองใช้ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การศึกษานำร่องเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคระหว่างการใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก (สพม. 39) จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมที่ประกอบด้วย ใบความรู้ ใบงานและใบเฉลย แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินตนเองด้านทักษะปฏิบัติและด้านเจตคติ และแบบประเมินความเหมาะสมของการใช้รูปแบบ โดยให้ครูบรรณารักษ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมในการศึกษานำร่องเป็นระยะเวลา 3 วัน ประเมินความเหมาะสมของการใช้รูปแบบ พร้อมให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ 2) การทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ และความเหมาะสมของรูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก (สพม. 39) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากการศึกษานำร่องจำนวน 26 คน เครื่องมือในการทดลอง ได้แก่ เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินตนเองด้านทักษะปฏิบัติและด้านเจตคติ โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยรูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ทดลองรูปแบบโดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 3 วัน หลังการฝึกอบรม ให้ครูบรรณารักษ์ ที่เข้ารับการฝึกอบรมประเมินความเหมาะสมการใช้รูปแบบ ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ พร้อมทั้งประเมินสมรรถนะวิชาชีพด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบเป็นการประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนตามมาตรฐานของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (joint committee on standards for educational evaluation) ของ (Stufflebeam et al., 1981) ครอบคลุม 4 ด้านได้แก่ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูบรรณารักษ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินรูปแบบคือ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 17 ข้อ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนพบว่าโมเดลการวัดสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านการจัดการ ด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (chi-square) มีค่าเท่ากับ 71.52 มีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.05 มีองศาอิสระเท่ากับ 54 นั่นคือ ฟังก์ชันความกลมกลืนแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลการวัดสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.03

2. ผลการสร้างโครงร่างรูปแบบ การสร้างโครงร่างรูปแบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ รวมทั้งข้อมูลย้อนกลับ เครื่องมือที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมที่มีเนื้อหาการเรียนรู้ 4 หน่วยครอบคลุมตามเนื้อหาสาระที่ได้ผลจากขั้นตอนที่ 1 คือ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนต้องมีสมรรถนะวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านการจัดการ ด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย ใบความรู้ ใบงาน ที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติที่ดี รวมทั้งผู้วิจัยได้ประยุกต์ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาใช้ในการกระบวนการฝึกอบรม โดยใช้เวลาฝึกอบรมจำนวน 3 วัน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

สมรรถนะวิชาชีพ (Professional Competency)	ความรู้ (Knowledge)		ทักษะปฏิบัติ (Skill)		เจตคติ (Attribute)
	เนื้อหาสาระ	เป้าประสงค์	กระบวนการ	เป้าประสงค์	
1. บรรณารักษศาสตร์	-การคัดเลือกและจัดหมวดหมู่หนังสือ การเตรียมหนังสือ การซ่อมหนังสือ การจัดทำบัตรหมู่หนังสือ -การบริการสารสนเทศ	-อธิบายแนวทางการคัดเลือกและจัดหมวดหมู่หนังสือ การเตรียมหนังสือ การซ่อมหนังสือ และการจัดทำบัตรหมู่หนังสือ -การบริการสารสนเทศได้	-ขั้นตอนการคัดเลือกหนังสือ การเตรียมหนังสือ การซ่อมหนังสือ การวิเคราะห์เลขหมู่หนังสือ และการออกแบบบริการสารสนเทศ	-มีทักษะการคัดเลือกหนังสือ การเตรียมหนังสือ การซ่อมหนังสือ การวิเคราะห์เลขหมู่หนังสือ และการออกแบบบริการสารสนเทศ	-มีความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานห้องสมุดด้านงานเทคนิคห้องสมุด
2. การจัดการ	-การจัดทำนโยบาย แผนโครงการห้องสมุด -การจัดทำงบประมาณ -การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	-อธิบายการจัดทำนโยบาย แผนโครงการห้องสมุด การจัดทำงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดได้	-ขั้นตอนการเขียนโครงการ การเลือกใช้อุปกรณ์การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	-มีทักษะในการเขียนโครงการ การเลือกใช้อุปกรณ์การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด	-มีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการห้องสมุดโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณ และส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
3. การศึกษา	-การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน -การให้การศึกษาแก่ผู้ใช้	-อธิบายการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ได้	-ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	-มีทักษะในการออกแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	-มีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างครูบรรณารักษ์กับครูผู้สอน ผู้บริหาร และนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการอ่าน
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ	-เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด -การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด	-อธิบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดได้	-การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดโรงเรียน	-มีทักษะในการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดโรงเรียน	-มีความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานห้องสมุด

ผลการตรวจสอบโครงสร้างรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ท่าน พบว่าโครงสร้างรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$, $S.D.=0.48$) และโครงสร้างรูปแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.62 - 1.00 แสดงว่าโครงสร้างรูปแบบมีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ ผลการทดลองใช้รูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ คือ 1) ผลการศึกษานำร่องเพื่อศึกษาความเหมาะสมของการใช้รูปแบบโดยครูบรรณารักษ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 3 วัน จำนวน 15 คนประเมินรูปแบบหลังการฝึกอบรมพบว่าในภาพรวมของรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$, $S.D.=0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีเนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ ($\bar{X}=4.80$, $S.D.=0.41$) นอกจากนี้ยังมีข้อคิดเห็นจากผู้เข้าฝึกอบรมว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติให้มากกว่านี้ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้รับมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์จากความคิดเห็นของผู้เข้าฝึกอบรม พบว่าในภาพรวมของรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$, $S.D.=0.62$) และพบว่ามีข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบโดยการเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมด้านนี้จากเดิม 4 ชั่วโมงเป็น 6 ชั่วโมง ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ต่อไป 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า เมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้กับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจำนวน 26 คน ได้ผลดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ คะแนนทักษะปฏิบัติ และคะแนนเจตคติของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรมดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ คะแนนทักษะปฏิบัติ และคะแนนเจตคติของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพ

คะแนน	เวลาในการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	ก่อนการฝึกอบรม	23.20	3.98	11.56**
	หลังการฝึกอบรม	32.23	2.84	
2. ด้านทักษะปฏิบัติ	ก่อนการฝึกอบรม	2.56	.53	11.48**
	หลังการฝึกอบรม	4.05	.41	
3. ด้านเจตคติ	ก่อนการฝึกอบรม	3.81	.62	5.92**
	หลังการฝึกอบรม	4.56	.34	

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปได้ว่าสมรรถนะวิชาชีพด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติและด้านเจตคติของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้รูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลลัพธ์ พบว่า ในภาพรวมของรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, $S.D.=0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า ข้อรูปแบบเป็นประโยชน์สำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และปัจจัยด้านกระบวนการ ข้อวิทยากรให้คำแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาที่ดี ($\bar{X}=4.85$, $S.D.=0.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านกระบวนการ ข้อระยะเวลาการฝึกอบรม ($\bar{X}=4.12$, $S.D.=0.65$) อีกทั้งผู้เข้าฝึกอบรม ยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตรงกับข้อคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการศึกษานำร่อง ผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุงด้วยการนำข้อมูลเนื้อหาสาระขึ้นไว้บนเว็บไซต์ <http://www.sirisupa.com> เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษาด้วยตนเองในภายหลัง

4. ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อรูปแบบ โดยการใช้แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (Stufflebeam et al., 1981) ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, $S.D.=0.54$) โดยแยกเป็นรายประเด็นในด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, $S.D.=0.50$) ด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, $S.D.=0.56$) ด้านความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, $S.D.=0.59$) และด้านความถูกต้องของรูปแบบ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, $S.D.=0.49$) ส่วนผลการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อรูปแบบในข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปปรับปรุงแก้ไขโดยนำเสนอข้อมูลไว้บนเว็บไซต์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าข้อมูลนี้ผู้วิจัยต้องการคือ สมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งความหมายของสมรรถนะนั้นได้มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกันว่าหลายท่านว่าเป็นสภาวะของบุคคลที่แสดงออกถึงความสามารถ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะปฏิบัติที่พึงมี สามารถปฏิบัติได้ด้วยดี มีความเหมาะสมต่อสิ่งที่ปฏิบัติ มีความเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นได้ เป็นการแสดงออกอย่างมีคุณภาพของการปฏิบัติงานและบุคคลสามารถพัฒนาให้เกิดสมรรถนะได้ในรูปของพฤติกรรมทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติต่อสิ่งนั้น (Good, 1973) สมรรถนะวิชาชีพสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่ผู้วิจัยศึกษาจึงประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจำเป็นต้องเสริมสร้างเพื่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน

วิธีการกำหนดสมรรถนะวิชาชีพนั้นมีหลายวิธี แต่ในการกำหนดสมรรถนะวิชาชีพสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยสรุปพบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนควรมีสมรรถนะวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ด้านการจัดการ ด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วรณิ (2550) ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุด

โรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีสมรรถภาพด้านความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ความรู้ด้านการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติด้านการบริการ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการคิด และทักษะด้านการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดและตัวบ่งชี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ, 2552)

2. การพัฒนารูปแบบของหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยได้นำผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมากำหนดเป็นโครงร่างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอภิปราย การระดมสมอง และการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน สอดคล้องกับการวิจัยของวิรัช (2551) พบว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้อยู่ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และการมีส่วนร่วมกันในกลุ่ม การเรียนรู้ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและมีการสะท้อนความคิดเห็นจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรม และวิธีเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ และจัดเรียงเนื้อหาไปตามลำดับอย่างต่อเนื่องกัน กำหนดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติโดยเน้นผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้แบบกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรม เช่น ใบความรู้ ใบงาน โดยวิทยากรเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ร่วมคิดให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันตามประเด็นที่กำหนดมากกว่าให้การบรรยาย วิทยากรจะให้การเสริมแรงด้วยการนำอภิปราย สรุปคำตอบให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นไปอย่างต่อเนื่องทีละขั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ว่าผู้ใหญ่ต้องเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติดีกว่านั่งฟังบรรยายนานๆ ผู้ใหญ่จะสามารถเพิ่มพูนความรู้ความคิดใหม่ๆ ได้ดีเมื่อมีโอกาสโต้แย้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (วิจิตร, 2540) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต้องอาศัยทักษะทางสังคมโดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน ต้องใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ (ทิตนา, 2550) ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉัตรชาญ (2552) ที่ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะแรงงานในสถานประกอบการและได้ผลการวิจัยว่า การฝึกอบรมด้วยหลักสูตรชุดฝึกอบรมทำให้พนักงานมีสมรรถนะสูงขึ้นทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ (2553) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสำนักวิทยบริการ พบว่ารูปแบบเป็นหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และจากการประเมินติดตามผลหลังการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในหน่วยการเรียนรู้ซึ่งเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งหมด ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเจตคติ และทักษะปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสมรรถนะวิชาชีพสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดจากองค์ประกอบของรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการฝึกอบรม นอกจากนั้นยังมาจากการที่ผู้วิจัยประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เน้นการฝึกปฏิบัติใช้กระบวนการกลุ่มที่ผู้วิจัยร่วมกับวิทยากรคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำให้ผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรมได้รับการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านทักษะปฏิบัติ ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้รูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.58) แสดงว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเสริมสร้างมีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพมีองค์ประกอบการพัฒนาอย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือระยะเวลาในการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและเป็นข้อมูลย้อนกลับที่ผู้วิจัยต้องนำมาแก้ไขปรับปรุงรูปแบบ โดยนำข้อมูลที่เป็นใบความรู้ ใบงาน และใบเฉลยนำเสนอไว้บนเว็บไซต์ <http://www.sirisupa.com> เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ผู้นำรูปแบบไปใช้จึงควรพิจารณาในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษาก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมหรืออาจนำเนื้อหาฝึกอบรมขึ้นไว้บนเว็บไซต์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ด้วยตนเองก่อนการเข้ารับการฝึกอบรม (มณเฑียร, 2553)

4. การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน พบว่ารูปแบบมีมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสมและด้านความถูกต้องตามมาตรฐานของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (Stufflebeam et al., 1981) ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้วิจัยได้มีการกำหนดการพัฒนาแบบที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนโดยเชื่อมโยงสมรรถนะวิชาชีพที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน มีการสำรวจและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ บุคลากรเนื้อหาสาระ กิจกรรมและสื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพทั้ง 3 ด้านรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนจึงมีองค์ประกอบของการพัฒนาแบบที่เป็นระบบที่จะเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ว่า รูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงในห้องสมุดโรงเรียน สอดคล้องกับความต้องการของครูบรรณารักษ์ สอดคล้องกับบริบทของห้องสมุดโรงเรียน และถูกต้องตรงกับสภาพผู้เข้าฝึกอบรม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณการสนับสนุนและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากร อาทิ ผู้อำนวยการ หัวหน้าสำนักงานผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนทั่วประเทศ และโดยเฉพาะครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลกที่ให้ความร่วมมือในการในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นอย่างดี และบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชาณู ทองจับ. (2552). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะแรงงานในสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทีศนา แคมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิสตรรก เวชยานนท์. (2548). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรทิพย์ วรกุล. (2553). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพสำหรับผู้บริหารสำนักวิทยบริการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์บัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มณเฑียร รัตนศิริวงศ์วุฒิ. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์สมรรถนะนักเทคโนโลยีสารสนเทศโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณิ์ จันทร์ศิริ. (2550). สมรรถภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจิตร อวาท. (2540). การฝึกอบรม พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช คันทร. (2551). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตามสถานการณ์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการพัฒนาอาชีพของผู้รับการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). มาตรฐานห้องสมุดและตัวบ่งชี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Abdullah, A.H. (1998). Competencies for teacher librarian in Malaysia. Master in library and information science. Kuala Lumpur: University of Malaya
- Good, C.V. (1973). Dictionary of education. New York: McGraw – Hill.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for competency rather than intelligence. American Psychologist, 17(7), 57-83.
- Stufflebeam, D.L. (1981). Educational evaluation and decision making. Itasca, IL: Peacock.